

Силабус освітнього компоненту

«Вікова та педагогічна психологія»

Рівень вищої освіти: Бакалавр

Освітньо-професійна програма: "Професійна освіта (Цифрові технології)"

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність: 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

<https://posekmodule.km.ua/course/view.php?id=1633>

Посилання на курс у системі дистанційного навчання:

Семестр:	Кількість кредитів:	Мова викладання:
3	4	українська

Розклад занять: <https://kpidi.edu.ua/studentu/rozklad-zanyat>

Керівник курсу

П.І.П. Жилияк Наталія Вікторівна

науковий ступінь; кандидат психологічних наук
вчене звання доцент

Контактна інформація: Тел. 0976711811
e-mail: NatalieZhylyjak@ukr.net

Опис ОК

Мета вивчення ОК	ознайомлення здобувачів вищої освіти із знаннями щодо закономірностей та особливостей навчання і виховання, а також здійснення практичної підготовки студентів для роботи з людьми різних вікових категорій.
Кількість кредитів	4
Загальна кількість годин	120
Кількість змістових модулів	2
Форма навчання	Денна/заочна
Статус ОК	Обов'язковий ОК професійної та практичної підготовки
Перелік ОК, які мають бути вивчені раніше, перелік раніше здобутих результатів навчання	Основи психології та педагогіки. ПР 05. Володіти культурою мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію у спілкуванні з групами та окремими особами. ПР 10. Знати основи психології, педагогіки, а також фундаментальних і прикладних наук (відповідно до спеціалізації) на рівні, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених цим стандартом та освітньою програмою. ПР 11. Володіти психолого-педагогічним інструментарієм організації освітнього процесу, уміти проектувати і реалізувати навчальні/розвивальні проекти. ПР 14. Володіти навичками стимулювання пізнавального інтересу, мотивації до навчання, професійного

	самовизначення та саморозвитку здобувачів освіти. ПР 20. Емпатійно взаємодіяти, відповідати за прийняття рішень в межах своєї компетенції, дотримуватися стандартів професійної етики.
--	---

Формування програмних компетентностей та результатів навчання

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній освіті, що передбачає застосування певних теорій і методів педагогічної науки та інших наук відповідно до спеціалізації і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	К 11. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
Спеціальні (фахові) компетентності	К 12. Здатність застосовувати освітні теорії та методології у педагогічній діяльності. К 15. Здатність спрямовувати здобувачів освіти на прогрес і досягнення. К 17. Здатність реалізовувати навчальні стратегії, засновані на конкретних критеріях для оцінювання навчальних досягнень.
Програмні результати навчання	ПР 10. Знати основи психології, педагогіки, а також фундаментальних і прикладних наук (відповідно до спеціалізації) на рівні, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених стандартом та освітньою програмою. ПР 11. Володіти психолого-педагогічним інструментарієм організації освітнього процесу, уміти проектувати і реалізувати навчальні/розвивальні проекти. ПР 12. Уміти проектувати і реалізувати навчальні/розвивальні проекти. ПР 14. Володіти навичками стимулювання пізнавального інтересу, мотивації до навчання, професійного самовизначення та саморозвитку здобувачів освіти. ПР 15. Діагностувати, прогнозувати, забезпечувати ефективність та корегування освітнього процесу для досягнення програмних результатів навчання і допомоги здобувачам освіти в реалізації індивідуальних освітніх траєкторій.

Структура курсу Очна (денна) форма

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	РАЗОМ	л	пр	сем	лаб	с.р.
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи вікової психології	75	16	-	16	-	43
Тема 1. Вікова психологія як наука. Історичні витоки вікової психології.	9	2	-	2	-	5
Тема 2. Методи дослідження вікової та педагогічної психології.	9	2	-	2	-	5
Тема 3. Психологія немовлят та дітей раннього віку.	10	2	-	2	-	6
Тема 4. Психологія дітей дошкільного віку.	9	2	-	2	-	5
Тема 5. Психологія молодшого школяра.	10	2	-	2	-	6
Тема 6. Психологія особистості підлітка.	10	2	-	2	-	6
Тема 7. Психологія ранньої і зрілої юності.	9	2	-	2	-	5
Тема 8. Психологія зрілого дорослого віку.	9	2	-	2	-	5
Змістовий модуль 2. Педагогічна психологія як галузь психологічної науки	45	10	-	10	-	25
Тема 9. Предмет і завдання педагогічної психології як науки.	9	2	-	2	-	5
Тема 10. Психологія навчання.	9	2	-	2	-	5
Тема 11. Психологія учіння.	9	2	-	2	-	5
Тема 12. Психологія виховання.	9	2	-	2	-	5
Тема 13. Психологія педагогічної праці.	9	2	-	2	-	5
Разом	120	26	-	26	-	68

Заочна форма

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	РАЗОМ	л	пр	сем	лаб	с.р.
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи вікової психології	74	4	-	4	-	66
Тема 1. Вікова психологія як наука. Історичні витоки вікової психології.	10	2	-	-	-	8
Тема 2. Методи дослідження вікової та педагогічної психології.	8	-	-	-	-	8
Тема 3. Психологія немовлят та дітей раннього віку.	10	-	-	2	-	8
Тема 4. Психологія дітей дошкільного віку.	10	2	-	-	-	8
Тема 5. Психологія молодшого школяра.	10	-	-	2	-	8
Тема 6. Психологія особистості підлітка.	8	-	-	-	-	8
Тема 7. Психологія ранньої і зрілої юності.	9	-	-	-	-	9
Тема 8. Психологія зрілого дорослого віку.	9	-	-	-	-	9

Змістовий модуль 2. Педагогічна психологія як галузь психологічної науки	46	2	-	2	-	42
Тема 9. Предмет і завдання педагогічної психології як науки.	9	-	-	-	-	9
Тема 10. Психологія навчання.	10	2	-	-	-	8
Тема 11. Психологія учіння.	9	-	-	-	-	9
Тема 12. Психологія виховання.	8	-	-	-	-	8
Тема 13. Психологія педагогічної праці.	10	-	-	2	-	8
Разом	120	6	-	6	-	108

Політика освітнього процесу

Нормативна база освітнього процесу доступна за посиланням

<https://kpd.edu.ua/publicna-informatsiia/polozhennya-yaki-reglamentuyut-diyalnist-instytutu>

Дотримання умов доброчесності	Дотримання положень Кодексу академічної доброчесності НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут».
Очікування	Організація освітнього процесу та відвідування занять відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в НРЗВО «Кам'янець - Подільський державний інститут» Оцінювання знань відповідно до «Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів Навчально-реабілітаційного закладу вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут».
Відвідування занять	Відвідування занять з ОК є обов'язковим для всіх здобувачів вищої освіти відповідно до розкладу.
Відпрацювання пропусків занять	Здобувач освіти, який пропустив заняття, самостійно вивчає матеріал за наведеними у силабусі джерелами інформаційного забезпечення і ліквідує заборгованість під час консультацій. Відпрацювання пропусків занять відбуваються відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу».
Допуск до заліку	Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу» всі здобувачі вищої освіти, котрі не мають пропусків занять (відпрацювали пропуски занять) допускаються до отримання заліку – форма підсумкового контролю рівня засвоєння здобувачем навчального матеріалу з окремого ОК виключно на підставі оцінювання усіх складових поточного контролю результатів навчальної діяльності здобувачів.
Підсумкова модульна оцінка	Результати модульного контролю оцінюються за 100-бальною шкалою та доводяться до відома здобувачів вищої освіти не пізніше трьох днів з часу його проведення із внесенням результатів у документи обліку успішності здобувачів. Здобувачі вищої освіти, які до початку сесії мають хоча б з одного модульного контролю (змістового модуля) менше 60 балів, не одержують підсумкову оцінку і не допускаються до екзамену рішенням навчального відділу як такі, що не виконали навчальної програми з ОК. Деталі щодо підсумкового модульного контролю окреслені у «Положенні про організацію освітнього процесу».
Залікова оцінка	Результати заліку оцінюються за 100-бальною шкалою і відображаються як підсумкова (рейтингова) оцінка з ОК із урахуванням оцінок за змістові модулі з відповідними ваговими коефіцієнтами, як це передбачено у схемі оцінювання.
Підсумкова оцінка з ОК	Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується як зважена з оцінок змістових модулів з відповідними ваговими коефіцієнтами, як це передбачено у схемі оцінювання.

Верифікація результатів навчання

Шкала оцінювання з ОК у балах за всі види навчальної діяльності, яка переводиться в оцінку за шкалою ECTS та у чотирибальну національну шкалу:

Сума балів за шкалою Інституту	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен	Диференційований залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано з оцінкою «відмінно»
82-89	B (дуже добре)	Добре	Зараховано з оцінкою «добре»
75-81	C (добре)		
65-74	D (задовільно)	Задовільно	Зараховано з оцінкою «задовільно»
60-64	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		

Розподіл вагових коефіцієнтів за змістовими модулями оцінювання складових поточного та підсумкового контролю результатів навчальної діяльності здобувачів з вивчення ОК «Вікова та педагогічна психологія»:

Розподіл вагових коефіцієнтів для заліку (для денної форми навчання):

Залік:

Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2 Рейтингова (підсумкова) оцінка за змістовий модуль 2, враховуючи поточне опитування)				Рейтингова (підсумкова) оцінка з ОК (100 балів) або Залік
60 %					40 %				100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	...	T13	

Розподіл вагових коефіцієнтів для заліку (для заочної форми навчання):

Залік:

МКР					Підсумкова оцінка за змістовий модуль, враховуючи оцінку за захист навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення				Рейтингова (підсумкова) оцінка з ОК (100 балів) або Залік
60 %					40 %				100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	...	T13	

Критерії оцінювання складових поточного контролю навчальної діяльності здобувача

Компетентності (знання, уміння та навички), продемонстровані на навчальних заняттях (враховуючи знання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання) оцінюються за 100-бальною системою.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
98-100	Здобувач має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.
94-97	Здобувач володіє узагальненими знаннями з ОК, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
90-93	Здобувач володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні ОК; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
86-89	Здобувач вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
81-85	Знання здобувача досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
75-80	Здобувач правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок,

	застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
70-74	Здобувач розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
65-69	Здобувач розуміє сутність ОК, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацювати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
60-64	Здобувач володіє початковими знаннями, здатний провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
50-59	Здобувач намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
35-49	Здобувач мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
1-34	Здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.

Оцінювання модульних контрольних робіт здійснюється за 100-бальною системою.

Оцінювання навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання здійснюється за 100-бальною системою.

Оцінювання заліку здійснюється за 100-бальною системою.

Інформаційне забезпечення ОК:

Основна література

1. Атаманчук Н. М. Вікова та педагогічна психологія: Конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр. Укл. Н. М. Атаманчук. Полтава: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка». 2022. 142 с.

2. Василенко Л., Савчин М. Вікова психологія : навч. посіб 5-те вид. перер. і допов. Київ : Академія. 2021. 376 с. URL: http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/890/Savchin.pdf

3. Вікова психологія : конспект лекцій / укладачі: П. І. Сахно, Н. М. Теслик. Суми : Сумський державний університет, 2024. 190 с. URL: https://ppst.sumdu.edu.ua/images/Konspecty_lekcij/Vikova_psychologiya_2024.pdf

4. Жиляк Н. В. Вікова психологія : методичні рекомендації до семінарських занять. Кам'янець-Подільський : НРЗВО КПДІ, 2025. 24 с.
5. Жиляк Н. В. Загальна психологія з практикумом. Кам'янець-Подільський : НРЗВО КПДІ, 2024. 32 с.
6. Жиляк Н. В. Основи вікової психології : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2017. 344 с.
7. Педагогічна психологія. навч. посіб. /О. П. Сергеєнкова, О. А. Столярчук, О. П. Коханова та ін., Київ : ЦНЛ, 2019. 168 с.
8. Поліщук В. М. Вікова і педагогічна психологія : навчальний посібник / В. М. Поліщук. 4-те вид., стер. Суми : Університетська книга, 2019. 352 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/29700/1/V_Polishchuk_WPP_IL.pdf
9. Столяренко О. Б., Чайковська О. М. Вікова психологія (курс лекцій та практикум): навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2016. 252 с.

Додаткова література

1. Бех І. Д. Особистість у віковому онтогенезі. Педагогіка і психологія. 2019. № 1. С. 36–43
2. Вікова психологія : навч. посібник : рек. МОН України для студ. ВНЗ / О. П. Сергеєнкова О. А., Столярчук, О. П. Коханова, О. В. Пасєка ; МОН України, Київський ун-т ім. Бориса Грінченка. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 375 с.
3. Видра О. Г. Вікова та педагогічна психологія. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 111 с.
4. Донець О.І. Вік особистості в соціально-психологічному вимірі. Теорія і практика сучасної психології. 2020. № 1, Т. 3. С. 28–33. URL: http://www.tpsp-journal.kpu.zp.ua/archive/1_2020/part_3/6.pdf
5. Жиляк Н. В., Фаїн А. В. Соціально-психологічна адаптація підлітків з вадами опорно-рухового апарату в умовах невизначеності. *Соціальна робота і психологія: освіта і наука*. 2024. Випуск 1. С. 16-26 <https://journals.kpdi.in.ua/index.php/swp/article/view/180>
6. Кацавець Р. С. Вікова психологія : навч. посіб. Київ : Алерта, 2019. 112 с.
7. Москаленко В.В. Генетична теорія розвитку мислення Жана Піаже у соціально-психологічному контексті. Актуальні проблеми психології : Зб. наук. праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. Київ: Фенікс, 2020. Т. XII. Психологія творчості. Випуск 27. С. 200–211. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/722840/1/27_8.pdf
8. Мухіна Л. М. Вікова та педагогічна психологія : методичні рекомендації для дистанційної та самостійної форми навчання. Миколаїв: НУК ім. адмірала Макарова, 2022. 111 с. URL: <https://nuos.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/OK-16.-MR.-Vikova-ta-pedagogichna-psihologiya.pdf>
9. Павелків Р.В. Особистість у контексті морального та професійного зростання: монографія. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 192 с.
10. Пісоцький В. П., Горянська А. М. Т11 Теоретичні питання вікової психології : навчальний посібник для закладів вищої освіти; 2-е вид., випр. і доповн. / В. П. Пісоцький, А. М. Горянська. 2023. 232 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi78/0058077.pdf>

11. Поліщук В. Віковий кризовий розвиток людини: від народження до дорослості: навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2020. 459 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/33302/6/V_Polishchuk_VKRL_2020_IL.pdf
12. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник: навч. посіб., 4-те вид., випр. I доп. Київ : Каравела, 2020. 418 с.

Інформаційні ресурси

1. esu.com.ua/article-34505 – Енциклопедія сучасної України.
2. <http://catalogue.nplu.org> – Національна парламентська бібліотека України, каталог книжкових та спеціальних видань.
3. <http://www.gntb.n-t.org> – Державна науково-технічна бібліотека України.
4. www.nbuv.gov.ua/ – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського.
5. https://psychologycenterua.com/?utm_source=chatgpt.com – Український психологічний центр.

Гарант освітньої програми

Василь ФАЙФУРА

В. о. завідувача кафедри цифрових,
освітніх та соціо-економічних технологій

Ірина НАСМІНЧУК